

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 8Co/154/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4614207236
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Pogranová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2016:4614207236.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v právnej veci navrhovateľa: Home Credit Slovakia, a.s., Teplická 7434/147, Piešťany, IČO 36 234 176, zastúpený: Advokátska kancelária GOLIAŠOVÁ GABRIELA s.r.o., Piaristická 707/25, Trenčín, IČO: 47 234 679, proti odporcovi: S. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y., N. XXXX/XX, o zaplatenie sumy 1.889,76 eura s prísl., o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Topoľčany č. k. 4C/181/2014 -43 zo dňa 09.12.2014 v jeho napadnutej zamietajúcej časti a v časti náhrady trov konania, jednohlasne takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti a v časti náhrady trov konania **zrušuje a vec vracia** súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zaviazal odporcu zaplatiť navrhovateľovi sumu 1.446,42 eura s 5,15 % ročným úrokom z omeškania od 18.8.2014 do zaplatenia, vyčíslený ročný úrok z omeškania vo výške 269,64 eura a to všetko v splátkach po 50 eur mesačne s účinnosťou od prvého dňa mesiaca nasledujúceho po právoplatnosti rozsudku až do zaplatenia pod následkom straty výhody splátok. Vo zvyšku súd návrh zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na ustanovenia § 3 ods.1, § 39, § 52 ods.1až 4, § 53 ods.1, ods. 5, ods. 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), § 9 ods.1, ods.2 písm. i/, § 11 ods.1 písm. a/ Zákona č.129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ako aj zisteným skutkovým stavom veci, na základe ktorého dospel k záveru, že návrh navrhovateľa bol čiastočne dôvodne podaný. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že navrhovateľ sa návrhom domáhal od odporcu zaplatenia sumy 1.889,76 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,15 % ročne zo sumy 1.889,76 eura od 18.8.2014 do zaplatenia, ako aj vyčísleného ročného úroku z omeškania vo výške 269,64na skutkovom základe, že dňa 20.1.2012 účastníci uzatvorili úverovú zmluvu č.4201074493, na základe ktorej bol odporcovi poskytnutý úver vo výške 1.500 eur, ktorý sa odporca zaviazal vrátiť v 60 mesačných splátkach po 53,58 eura. Odporca sa dostal do omeškania s úhradou úveru a preto bol listom zo dňa 29.10.2012 vyzvaný k splateniu celého zostatku úveru. Súd prvého stupňa mal na základe vykonaného dokazovania za preukázané, že účastníci konania dňa 25.01.2012 uzavreli úverovú zmluvu č.4201074493, na základe ktorej bol odporcovi poskytnutý bezúčelový úver vo výške 1.500 eur a odporca sa zaviazal úver zaplatiť v 60 mesačných splátkach po 53,58 eura pri ročnej úrokovej sadzbe 33,92 % a RPMN do 41,4 %. V splátke bolo už započítané aj poistenie ŠTANDARD v sume 1 euro mesačne podľa bodu 52 zmluvy. Odporca zaplatil iba jednu splátku v sume 53,58 eura a ostatné splátky neuhradil. Navrhovateľ výzvou zo dňa 29.10.2012 vyzval odporcu na zaplatenie dlžnej čiastky vo výške 1.889,76 eura v lehote 15 dní od odoslania výzvy. Súd prvého stupňa na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že návrh navrhovateľa na zaplatenie sumy 1.889,76 eura s prísl. je dôvodný iba čiastočne, nakoľko medzi účastníkmi bola uzavretá úverová zmluva dňa 25.01.2012, na základe ktorej bol odporcovi poskytnutý bezúčelový úver vo výške 1.500 eur a súd pri svojom rozhodovaní musel uvedenú úverovú zmluvu posudzovať nielen podľa zákona

č.129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, pričom táto zmluva obsahuje náležitosti podľa § 9 ods.1,2 cit. zákona, avšak podľa názoru súdu v časti výšky úrokovej sadzby je táto zmluva v rozpore s dobrými mravmi, keďže podľa § 121 ods.3 OZ sú úroky príslušenstvom pohľadávky, avšak pokiaľ boli tieto aj dohodnuté v zmluve, tak dohoda nesmie odporovať ustanoveniu § 3 ods.1 OZ, čiže nesmie odporovať dobrým mravom a v tomto prípade výška úrokovej sadzby 33,92 % ročne je v rozpore s dobrými mravmi, keďže v čase uzavretia úverovej zmluvy výška úrokových sadzieb pri spotrebiteľských úveroch od jedného roka do 5 rokov predstavovala 15,49 % ročne a teda pokiaľ v zmluve medzi účastníkmi bola stanovená výška úrokovej sadzby na 33,92 % ročne, tak to jednoznačne odporuje dobrým mravom a preto podľa § 39 OZ je v tejto časti zmluva neplatná. V prípade neplatnosti zmluvy v časti dohodnutej úrokovej sadzby potom zmluva neobsahuje úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru ako jednu z náležitostí podľa § 9 ods.2 písm. i/ Zákona č.129/2010 Z. z. (keďže ide o absolútnu neplatnosť, tak súd nemôže chýbajúcu časť zmluvy nahradiť úrokovou sadzbou v tom čase platnou pre obdobné úvery) a preto podľa § 11 ods.1 cit. zákona sa poskytnutý spotrebiteľský úver považuje za bezúročný a bez poplatkov a to aj s poukazom na skutočnosť, že pri neplatnosti zmluvy v časti úrokovej sadzby je potom aj nesprávna ročná percentuálna miera nákladov v neprospech spotrebiteľa. Keďže úver poskytnutý odporcovi v zmysle vyššie uvedeného je potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov tak odporca, ktorému bol úver poskytnutý vo výške 1.500 eur by mal vrátiť navrhovateľovi uvedenú sumu, pričom doposiaľ z tejto zaplatil 53,58 eura, čo potvrdil aj navrhovateľ a preto rozdiel predstavuje 1.446,42 eura. Z uvedeného dôvodu súd zaviazal odporcu zaplatiť navrhovateľovi sumu 1.446,42 eura s 5,15 % ročným úrokom z omeškania od 18.8.2014 do zaplataenia podľa § 517 ods.2 OZ a § 3 Nariadenia vlády SR č.87/1995 Z. z., keďže odporca sa dostal do omeškania s úhradou zvyšku istiny v sume 1.446,42 eura a je povinný zaplatiť úroky z omeškania. Súd prvého stupňa na základe vyššie uvedených dôvodov vychádzajúc z toho, že poskytnutý úver je bezúročný a bez poplatkov priznal navrhovateľovi sumu 1.446,42 eura spolu s úrokom z omeškania a vo zvyšku nad priznanú sumu návrh ako nedôvodný zamietol a to aj v časti vyčísleného ročného úroku z omeškania vo výške 269,64 eura, keďže tento nebol správne uplatnený a pri jeho výpočte navrhovateľ vychádzal z pohľadávky vo výške 1.889,76 eura, avšak v tejto výške mu pohľadávka voči odporcovi nevznikla. Súd prvého stupňa s poukazom na ustanovenie § 160 ods.1 OSP zaviazal odporcu zaplatiť priznanú istinu v splátkach po 50 eur mesačne z dôvodu, že odporca má príjem do 380 eur mesačne, z čoho platí polovicu nákladov na byt v sume 130 eur a teda nie je schopný zaplatiť pohľadávku navrhovateľa v hotovosti. O náhrade trov konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 142 ods.2 OSP dôvodiac tým, že obaja účastníci konania mali vo veci iba čiastočný úspech, keďže navrhovateľ si uplatnil pohľadávku vo výške 1.889,76 eura a okrem toho vyčíslený úrok z omeškania vo výške 269,64 eura, čo spolu predstavuje 2.159,40 eura a priznaných mu bolo 1.446,42 eur.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa v jeho zamietajúcej časti podal odvolanie navrhovateľ. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, eventuálne, aby napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrhu vyhovie v celom rozsahu. Svoje odvolanie odôvodnil tým, že pokiaľ súd prvého stupňa dospel k záveru, že predmetná zmluva je v časti úrokovej miery v rozpore s dobrými mravmi a teda neplatná, preto je bezúročná a bez poplatkov, žiadny právny predpis neurčuje, do akej výšky má byť maximálna odplata za poskytnutý úver v čase uzatvorenia zmluvy. Z pohľadu navrhovateľa to ale neznamená, že výška úrokov by mala byť neobmedzená, čo ustanovuje OZ, že v súlade s § 39 sa nesmie priečiť dobrým mravom. Dojednaný úrok za poskytnutie úveru predstavuje jednak odmenu veriteľa za poskytnutie úveru, ako aj krytie rizika veriteľa v súvislosti s poskytnutím úveru a v neposlednom rade zohľadňuje aj náklady spojené so získaním zdrojov financovania úverov. Kým banky poskytujú úvery spravidla z prostriedkov svojich klientov, nie z vlastných finančných zdrojov, tak naopak nebankové subjekty poskytujú úvery predovšetkým z vlastných zdrojov, resp. zo zdrojov, ktoré sú takisto musia nebankové subjekty za nemalé úroky požičiavať u bánk a ďalších finančných inštitúcií, čo je samozrejme jednak spojené s vyššou mierou rizika, jednak s vyššími nákladmi na získanie finančných zdrojov, z ktorých sú následne poskytované úvery klientom. Banky spravidla poskytujú úvery iba klientom, ktorí spĺňajú prísnejšie podmienky. Z uvedeného vyplýva aj rozdiel v štruktúre klientov bánk a nebankových subjektov. Klientmi nebankových subjektov sú spravidla osoby, ktoré by v bankách nemohli, buď v dôsledku nízkych príjmov alebo v dôsledku neschopnosti poskytnúť dostatočné záruky, získať úver, teda omnoho rizikovejšia skupina klientov. Je teda zrejme, že podmienky, za akých poskytujú úvery banky a za akých poskytujú úvery nebankové subjekty sú diametrálne odlišné, čo sa samozrejme odráža aj vo výške dojednanej úrokovej sadzby, ktorá musí byť vyššia, aby kompenzovala nebankovým subjektom vyššiu mieru rizika. Pokiaľ by nebankové subjekty poskytovali úvery s rovnakými úrokovými sadzbami ako banky, bez zmeny

cieľovej skupiny klientov, hrozili by im výrazné ekonomické a existenčné problémy. Na uvedené fakty prihliada aj legislatíva Slovenskej republiky, keď v roku 2010 novelizovala zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Občiansky zákonník konkrétne § 53 ods. 6 zakotvil, že „ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Pri posudzovaní obdobnosti prípadov sa prihliada najmä na finančnú situáciu spotrebiteľa, spôsob a mieru zabezpečenie jeho záväzku, objem poskytnutých peňažných prostriedkov a lehotu splatnosti.“ Má za to, že na základe uvedeného súd mal výšku úrokovej sadzby, resp. odplaty dojedanej za poskytnutý úver posudzovať nielen porovnaním s úrokovými sadzbami bánk, ale s úrokovými sadzbami obvykle požadovanými na finančnom trhu. Subjektmi finančného trhu vychádzajúc z odbornej ekonomickej literatúry, sú finanční sprostredkovatelia a to konkrétne bankové inštitúcie, poisťovacie spoločnosti, nebankoví finanční sprostredkovatelia, iní finanční sprostredkovatelia. Navrhovateľ má za to, že rozsudok nemá jasné a presvedčivé odôvodnenie a súhlasí v tomto smere s vyjadreniami Ústavného súdu to napr. III. ÚS 328/05, III. ÚS 116/06, III. ÚS 107/07, IV. ÚS 14/07, I. ÚS 265/05, I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08. Ďalej namietal nepriznanie náhrady trov konania dôvodiť tým, že súd sa otázkou priznania trov nevyrovnal adekvátne. Súd uvádzal, že priznal navrhovateľovi len 1.446,42 Eur, ale rovnako mu priznal aj vyčíslený úrok z omeškania, teda úspech 1.716,06 Eur. Na základe týchto skutočností navrhovateľovi prináležia trovy právneho zastúpenia a rovnako aj časť zaplateného súdneho poplatku.

Odporca sa nevyjadril k podanému odvolaniu.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa, ako aj konanie ktoré mu predchádzalo postupom podľa § 212 ods. 1 OSP, § 214 ods. 2 OSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti je potrebné zrušiť podľa § 221 ods. 1 písm. f) OSP a vec vrátiť súdu prvého stupňa v tejto časti na ďalšie konanie podľa § 221 ods. 2 OSP.

Podľa § 221 ods.1 písm. f) OSP súd rozhodnutie zruší, len ako účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Podľa § 221 ods. 2 OSP Ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, prerušiť konanie, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do právomoci ktorého vec patrí.

Konanie a rozhodovanie všeobecných súdov sa uskutočňuje v predpísanom ústavnom a zákonomnom rámci, rešpektovanie ktorého vylučuje svojvôľu v ich postupe, pričom vylúčenie svojvôle sa zabezpečuje viacerými prostriedkami, vrátane ich povinnosti svoje rozhodnutie odôvodniť. Odôvodnenie rozhodnutí dovoľuje účastníkovi konania posúdiť, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodnutí o veci samej. Odôvodnenie rozhodnutí súdov tvorí v tomto smere súčasť spravodlivého súdneho procesu a zodpovedá základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods.1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Odvolací súd v danej právnej veci dospel k záveru, že odôvodnenie napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti, ako aj v časti náhrady trov konania nie je preskúmateľné, keď absentuje dostatok skutkových a právnych dôvodov odôvodnenia napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa /§ 157 ods.2 OSP/ a to z dôvodov nižšie uvedených.

Odvolací súd sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa v právnom posúdení danej spotrebiteľskej zmluvy potiaľ, pokiaľ súd prvého stupňa dospel k tomu záveru, že na danú spotrebiteľskú zmluvu je potrebné aplikovať ustanovenia § 52 a nasl. OZ a zákon č.129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

V odôvodnení rozsudku v jeho napadnutej zamietajúcej časti však absentuje dostatok dôvodov odôvodnenia v danej právnej veci v skutkovom a právnom posúdení otázky, akého charakteru (občiansko-právneho alebo obchodno-právneho) je predmetná zmluva uzatvorená medzi účastníkmi konania s poukazom na jej obsah a s poukazom na obsah úverových zmluvných podmienok

navrhovateľa ako neoddeliteľnej súčasť predmetnej zmluvy podľa obsahu predmetnej zmluvy. Teda absentujú skutkové a právne dôvody v tom smere, na základe čoho dospel súd prvého stupňa k záveru, že sa jedná o zmluvu občianskoprávneho charakteru a nie o zmluvu obchodnoprávneho charakteru uzatvorenú podľa Obchodného zákonníka.

V odôvodnení rozsudku súdu prvého stupňa v jeho napadnutej zamietajúcej časti tiež absentuje dostatok skutkových a právnych záverov v tom smere, na základe akých listinných dôkazov a akých dôvodov súd prvého stupňa dospel k záveru o nedôvodnosti návrhu navrhovateľa v jeho zamietajúcej časti, keď súd prvého stupňa dôvodil len tým, že predmetná zmluva v časti výšky úrokovej sadzby vo výške 33,92 % je dojednaná v rozpore s dobrými mravmi s poukazom na ustanovenie § 3 ods.1 OZ (keďže v čase uzavretia úverovej zmluvy výška úrokových sadzieb predstavovala 15,49 % ročne), bez uvedenia iných a to relevantných dôvodov a preto je v tejto časti neplatná s poukazom na ustanovenie § 39 OZ, v dôsledku čoho sa považuje poskytnutý spotrebiteľský úver za bezúročný a bez poplatkov. V odôvodnení rozsudku súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti absentuje dostatok skutkových a právnych dôvodov aj v tom smere, z akého dôvodu súd prvého stupňa aplikoval na danú právnu vec v otázke neplatnosti odplaty za poskytnutie spotrebiteľského úveru výlučne ustanovenia § 3 a § 39 OZ s poukazom na existujúcu právnu úpravu v rozhodnom období, na ktorú dôvodne poukázal navrhovateľ v podanom odvolaní, ktorá právna úprava v ustanovení § 53 ods.6 OZ v znení účinnom v čase uzatvorenia predmetnej zmluvy, s prihliadnutím na ustanovenia § 21 zákon č.129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, limituje výšku odplaty za poskytnutie peňažných prostriedkov spotrebiteľovi, ktoré zákonné ustanovenie súd prvého stupňa vo veci neaplikoval. Potom je právny záver súdu prvého stupňa v napadnutej časti o tom, že poskytnutý úver je bezúročný a bez poplatkov predčasný.

Podľa ustanovenia § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov /v znení účinnom od 1. mája 2014/, účinného v čase rozhodnutia súdu prvého stupňa, orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo inú zákonnú prekážku alebo iný zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával.

Odvolací súd v právnom posúdení danej právnej veci navyše poukazuje na to, že po rozhodnutí súdu prvého stupňa podľa znenia ustanovenia § 52 ods. 2 OZ /v znení účinnom od 1. apríla 2015/ ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

S poukazom na vyššie citované zákonné ustanovenia § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov /účinného od 1. mája 2014/ a § 52 ods. 2 OZ /účinného od 1. apríla 2015/ a po ich zohľadnení a po zohľadnení právnych predpisov, ktorých sú súčasťou a ktoré nemajú prechodné ustanovenia, je potrebné prijať ten právny záver, že od ich účinnosti sa vzťahujú aj na právne vzťahy založené pred týmto dňom. V tomto smere odvolací súd poukazuje napríklad na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 MCdo 12/2014 zo dňa 21.apríla 2015.

S poukazom na nepreskúmateľnosť odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa v napadnutej časti bola účastníkom konania odňatá možnosť konať pred súdom, preto odvolací súd musel napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Súd prvého stupňa v ďalšom konaní vo veci opätovne rozhodne, svoje rozhodnutie odôvodní v súlade s ustanovením § 157 ods.2 OSP.

Odvolací súd prijal toto rozhodnutie v senáte pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.